

UWV

Kennisverslag

2017-1

Carla van Deursen

ONTWIKKELINGEN EINDEDIENSTVERBANDERS IN DE ZIEKTEWET

Veranderingen sinds de Wet bezava bij
werknemers die ziek uit dienst gaan

Kenniscentrum UWV

Februari 2017

Het UWV Kennisverslag is te vinden op

<http://www.uwv.nl/kennis>

Voor vragen over de publicatie:

telefoon (020) 687 51 88 of (020) 687 54 89

Ontwikkelingen einddienstverbanders in de Ziektewet

Carla van Deursen

Sinds de aanpassing van de Ziektewet stromen werknemers die ziek uit dienst gaan sneller de Ziektewet uit.

Samenvatting

Op 1 januari 2013 is de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters (Wet bezava) ingevoerd. De wet heeft als doel het beroep op de Ziektewet en de WGA door werknemers die ziek uit dienst gaan (einddienstverbanders), uitzendkrachten en WW'ers te verminderen. Dit zijn de zogenoemde vangnetters.

De 2 belangrijkste veranderingen sinds de invoering van deze wet zijn:

- de introductie van premiedifferentiatie voor werkgevers; en
- verkorting van de Ziektewet-duur voor vangnetters die in theorie nog ander werk kunnen verrichten (35-minners op basis van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling).

In deze publicatie staan de einddienstverbanders centraal. We vergelijken het beroep op de Ziektewet en WGA voor de invoering van de Wet bezava, met het beroep *na* de invoering. We zien daarbij de volgende ontwikkelingen:

- Meer grote werkgevers kiezen ervoor om voor einddienstverbanders eigenrisicodragers van de Ziektewet te zijn. Het instroompercentage van einddienstverbanders in de Ziektewet is gestegen. Deze stijging zien we uitsluitend terug bij grote (uitzend-)bedrijven. Bij de kleine en middelgrote bedrijven zien we juist een daling.
- Sinds de invoering van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling in 2013, stromen aan het begin van het tweede ziektejaar meer einddienstverbanders uit dan in de jaren vóór de invoering.
- Het percentage werknemers dat als einddienstverbander de WGA instroomt, daalt.
- 15 maanden na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling heeft 32% van de '35-minners' werk.

De Wet bezava op hoofdlijnen en eigenrisicodracht

Op 1 januari 2013 is de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters (Wet bezava) ingegaan. Deze wet wordt ook aangeduid als de 'Modernisering Ziektewet'.

De Wet bezava heeft als doel het beroep op de Ziektewet en de WGA te beperken. Het gaat daarbij om de volgende 3 groepen: werknemers die ziek zijn op het moment dat hun tijdelijke of vaste dienstverband eindigt (eindedienstverbanders), zieke uitzendkrachten en zieke WW'ers¹. De 2 meest ingrijpende veranderingen die deze wet met zich meebrengt, zijn de introductie van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling en de invoering van een gedifferentieerde Ziektewet- en WGA-premie voor werkgevers. Meer details over de veranderingen zijn te vinden in box 1. In plaats van een gedifferentieerde premie voor de publieke Ziektewet te betalen, kunnen werkgevers ervoor kiezen eigenrisicodrager te worden. Ze kunnen zo zelf invloed uitoefenen op de controle, begeleiding en re-integratie van zieke ex-werknemers.

Verandert het beroep op de Ziektewet en de WGA?

Als gevolg van de Wet bezava verwachten we veranderingen in het beroep op de Ziektewet en de WGA. In dit artikel laten we zien of die zich inderdaad voordoen en zo ja, welke.

Daarbij staat de groep van eindedienstverbanders centraal: werknemers die ziek waren bij afloop van hun tijdelijke of vaste dienstverband. Vaak wordt ten onrechte aangenomen dat eindedienstverbanders per definitie tijdelijke werknemers zijn, omdat vaste werknemers ontslagbescherming bij ziekte hebben. Vaste werknemers kunnen echter ook na de ontslagaanvraag of vaststellingsovereenkomst ziek worden of door een faillissement in de Ziektewet terechtkomen^{2,3}.

Reden om de eindedienstverbanders in dit artikel uit te lichten, is dat ze vaak *langdurig* in de Ziektewet zitten (in tegenstelling tot uitzendkrachten) en de verstrekte uitkering meetelt in de Ziektewet-premie van de ex-werkgever (anders dan bij zieke WW'ers). De invloed van zieke ex-werknemers op de premiehoogte is het sterkst bij grote bedrijven. Ook middelgrote bedrijven merken dit in hun premie, maar minder sterk. Kleine bedrijven ondervinden geen directe invloed: hun premie is voor de hele sector hetzelfde (zie box 1). Vanwege het verschil in prikkelwerking maken we in dit artikel onderscheid tussen ex-werknemers van kleine, middelgrote en grote bedrijven, en tussen eigenrisicodrager en publiek verzekerde werkgevers.

De centrale vraag voor dit artikel is of eindedienstverbanders sinds de invoering van de Wet bezava minder een beroep doen op de Ziektewet en de WGA. Daarbij gaan we in op de volgende vragen:

- Neemt het aandeel werkgevers dat eigenrisicodrager wordt toe?
- Dalen de absolute instroom en het instroompercentage in de Ziektewet?
- Versnelt de uitstroom uit de Ziektewet en neemt het beroep op de WGA af?
- Hoeveel eindedienstverbanders gaan na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling weer aan het werk en welk beroep doen ze op de WW en de Ziektewet?

1

Ook bepaalde groepen werknemers met een werkgever kunnen een beroep doen op de Ziektewet, onder andere zieke zwangeren en mensen met een no-riskpolis. Zij vallen echter niet onder de werking van de Wet bezava.

2

Burg, C. van der, Molenaar-Cox, P. & Deursen, C. van (2012). *Ziek bij einde dienstverband: de situatie in de werkgeversperiode*. Leiden: AStri.

3

Deursen, C. van & Molenaar, P. (2013). *Flexibele dienstverbanden en het beroep op de WIA: Verdiepende analyse*. Amsterdam: UWV.

Box 1**Wet bezava in hoofdlijnen*****Veranderingen voor vangnetters***

De Wet bezava heeft betrekking op alle vangnetters zonder werkgever, die op of na 1 januari 2013 hun eerste ziektedag hadden. Deze groep bestaat hoofdzakelijk uit werknemers die ziek uit dienst gaan (einddienstverbanders), zieke uitzendkrachten en zieke WW'ers. UWW beoordeelt hen voortaan na 1 jaar op hun mogelijkheden om algemeen geaccepteerde arbeid te verrichten (de eerstejaars Ziektewet-beoordeling). Als blijkt dat de vangnetter met algemeen geaccepteerde arbeid theoretisch gezien nog minimaal 65% van het oude loon kan verdienen, wordt de Ziektewet-uitkering beëindigd. De vaststelling van deze verdien capaciteit gebeurt op dezelfde manier als bij de WIA-beoordeling. Naast de uitvoering van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling werden met de Wet bezava ook veranderingen in de begeleiding door UWW beoogd. UWW moet sneller dan voorheen afspraken met de vangnetter maken over activiteiten die herstel en re-integratie bevorderen en er strikter op toezien dat deze ook worden nagekomen. Verder is de duur van een proefplaatsing verlengd van 3 naar maximaal 6 maanden.

Veranderingen voor werkgevers

Sinds 1 januari 2014 betalen werkgevers in het publieke stelsel een gedifferentieerde Ziektewet-premie ('ZW-flex'). De hoogte van deze premie is afhankelijk van het beroep dat 2 jaar eerder op de Ziektewet werd gedaan. Bij kleine bedrijven wordt de

premie op sectorniveau vastgesteld. Alle kleine bedrijven binnen een sector betalen dus hetzelfde premiepercentage, net als vóór de Wet bezava. Bij grote bedrijven wordt de premie geheel individueel bepaald. Bij middelgrote bedrijven is er een tussenvorm: de premie wordt voor een deel op sectorbasis vastgesteld en voor een deel op individuele basis. De indeling in klein, midden en groot is gebaseerd op de loonsom van het bedrijf. De loonsom is het totale bedrag dat het bedrijf jaarlijks aan loon betaalt. Voor alle bedrijven samen is dat ruim € 210 miljard. In 2015 is de gemiddelde loonsom vastgesteld op € 31.400. Bedrijven tot 10 keer de gemiddelde loonsom zijn klein, bedrijven vanaf 100 keer de gemiddelde loonsom zijn groot. Uitgebreide informatie over de berekeningswijze is te vinden in het rapport *Gedifferentieerde premies WGA en ZW 2017*, op <http://uwv.nl/kennis>. Sinds 2014 vallen ook de kosten van het beroep door einddienstverbanders en uitzendkrachten op de WGA ('WGA-flex') onder premiedifferentiatie en sinds 2017 kunnen werkgevers hiervoor eigenrisicodrager worden.

UWW Monitor ontwikkelingen Ziektewet

De in dit artikel getoonde cijfers zijn afkomstig uit de *UWW Monitor ontwikkelingen Ziektewet 2010-2015*. Voor meer achtergrond over de gehanteerde definities en over de ontwikkelingen bij uitzendkrachten en zieke WW'ers, verwijzen we naar dit monitorrapport.

Eigenrisicodragerschap voornamelijk bij de grote bedrijven

Sinds 2003 kunnen bedrijven eigenrisicodragers voor de uitvoering van de Ziektewet worden. Dit betekent dat de werkgever (of zijn verzekeraar) zelf de Ziektewet-uitkering betaalt aan ex-werknemers die bij het einde van het dienstverband ziek zijn⁴. De eerste jaren maakten weinig werkgevers van deze mogelijkheid gebruik, maar sinds de invoering van de Wet bezava is dit veranderd. Voordeel voor de werkgevers is namelijk dat ze als eigenrisicodragers invloed kunnen uitoefenen op de begeleiding van de zieke ex-werknemers. Bij de begeleiding door UWV is de werkgever geen formele partij, terwijl de uitkeringslasten uiteindelijk wel in zijn Ziektewet-premie worden verrekend. In 2012 zijn 400 bedrijven eigenrisicodragers voor de Ziektewet, in 2016 zijn dat er 7.900. In totaal telt Nederland 390.000 bedrijven, dus het aantal eigenrisicodragers vormt nog steeds maar een fractie daarvan (2%).

Kijken we niet naar de aantallen bedrijven, maar naar de verzekerde loonsom, dan verandert het plaatje. In 2013 valt 7% van de loonsom onder eigenrisicodragerschap voor de Ziektewet (zie tabel 1). In 2014 stijgt het aandeel fors, naar 24%, in 2015 naar 31% en in 2016 naar 35%. De verwachting is dat het aandeel in 2017 op 40% zal liggen maar dat de toename daarna ieder jaar kleiner zal worden⁵.

Ruim 1 op de 3 werknemers heeft daarmee op dit moment een werkgever die zelf het risico draagt. Kortom: slechts een fractie van de bedrijven is eigenrisicodragers, maar het betreft wel een substantieel deel van de werknemers. Voor UWV betekent dit een afname van het aantal te begeleiden einddienstverbanders, waarvan er verhoudingsgewijs meer afkomstig zijn van kleine en middelgrote bedrijven.

4

Inclusief degenen die binnen 4 weken na beëindiging ziek worden en geen WW-uitkering hebben.

5

UWV-nota *Gedifferentieerde premies WGA en ZW 2017* en eerdere versies.

Tabel 1

ONTWIKKELING EIGENRISICODRAGERSCHAP ZIEKTEWET OP BASIS VAN LOONSOM *Loonsom in procenten*

	Klein	Middelgroot	Groot	Totaal
2013	0%	2%	9%	7%
2014	1%	6%	34%	24%
2015	1%	8%	44%	31%
2016	1%	9%	50%	35%
2017 prognose	-	-	-	40%

Instream stijgt sterk in 2015

De Wet bezava beoogt werkgevers te prikkelen het aantal werknemers dat ziek uit dienst gaat in te perken. Het aantal einddienstverbanders daalt ook iets bij de introductie van de Wet bezava in 2013, maar in 2014 stijgt het aantal weer (zie tabel 2). Deze groei zet zich in 2015 versterkt door, zowel bij UWV als bij de publiek verzekerden. Het aantal over 2015 zal nog verder toenemen, omdat nog niet alle meldingen bij UWV binnen zijn.

Tabel 2

AANTAL EINDEDIENSTVERBANDERS DAT DE ZIEKTEWET INSTROOMT⁶ Aantal en percentage

Jaar van eerste ziektedag	Klein	Middelgroot	Groot eigen risico-dragers	Aandeel
2010	49.300	200	49.500	0%
2011	49.000	300	49.300	1%
2012	49.000	700	49.700	1%
2013	45.800	2.700	48.600	6%
2014	40.600	10.300	50.900	20%
2015	42.500	16.100	58.700	27%

6

De in dit artikel gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit een voor dit doel samengesteld onderzoeksbestand. Hierdoor kunnen de aantallen licht afwijken van de verantwoordingsinformatie.

Cursief zijn voorlopige cijfers: niet alle meldingen zijn al binnen bij UWV, de aantallen zullen daarom nog oplopen (vooral in 2015)

7

De gehanteerde formule is:
 Instroompercentage Ziektewet =
 (Aantal ziekmeldingen, ingedeeld naar periode van eerste ziektedag/ totaal aantal dienstverbanden in de betreffende combinatie van grootteklasse van publiek verzekerden respectievelijk eigenrisicodragers)*100%.
 Dienstverbanden zijn exclusief uitzendkrachten werkzaam binnen sector 52.

Bij de grote bedrijven uit het publieke bestel stijgt het instroompercentage

Figuur 1 laat zien dat niet alleen de absolute aantallen einddienstverbanders toenemen, maar dat vanaf 2014 ook het instroompercentage⁷ stijgt (grijze lijn). Splitsen we dit totaal uit, dan zien we de stijging alleen terug bij de *grote publiek verzekerde* bedrijven (groene stippellijn). Begin 2014 hadden deze bedrijven nog het laagste instroompercentage, maar in de tweede helft van 2014 stijgt het boven de kleine en middelgrote bedrijven uit. Ook bij de grote eigenrisicodragers (rode lijn) ligt het instroompercentage in 2015 hoger dan in 2010-2013, toen de meeste grote bedrijven nog in het publieke bestel zaten. Het instroompercentage blijft echter duidelijk onder dat van hun publieke tegenhangers. De aantallen waren in 2013 nog te klein om apart weer te geven.

De sectorpremie die kleine bedrijven betalen, is niet afhankelijk van het aantal zieke ex-werknemers van het bedrijf zelf, maar van het aantal zieken in de hele sector. Juist hier daalt de instroom sterk (lichtgroene lijn). In de communicatie over de Wet bezava is veel nadruk gelegd op de premiedifferentiatie. Juist bij kleine werkgevers kan dit een psychologisch effect hebben en gedragsreacties geven. Bij de middelgrote bedrijven zien we een sterke seizoenschommeling: in de tweede helft van het jaar is het instroompercentage steeds hoger dan in de eerste helft. Binnen deze schommeling is echter een licht dalende trend waar te nemen.

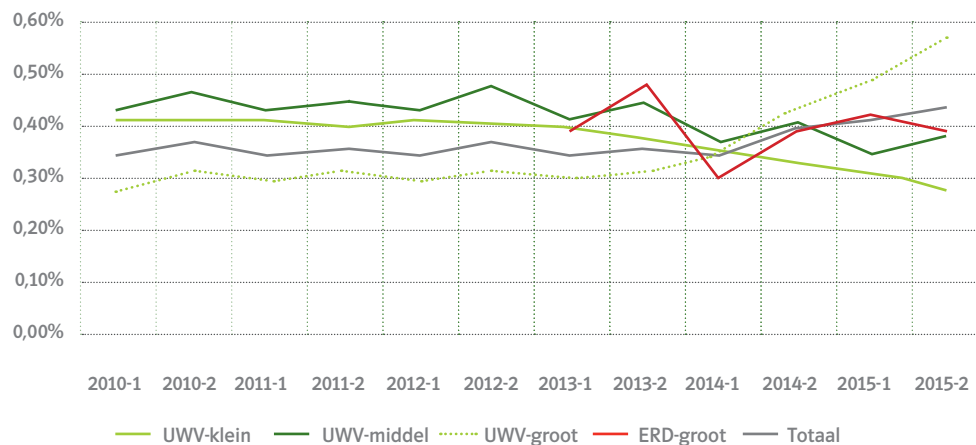
Vooral vanuit uitzendbedrijven groeit het aantal einddienstverbanders

De stijging bij de grote bedrijven is opvallend, omdat bij grote bedrijven de premiehoogte direct afhankelijk is van het beroep op de Ziektewet door einddienstverbanders. Om hier meer zicht op te krijgen, zijn we nagegaan in welke sectoren de stijging tussen 2014 en 2015 vooral is terug te zien. Dit blijken de volgende 3 sectoren te zijn: de havenbedrijven (sector 20), de zakelijke dienstverlening (sector 45) en de uitzendsector (sector 52). Binnen de eerste 2 sectoren vindt steeds meer uitzendwerk plaats op basis van korte detachingscontracten. Ook in de uitzendsector zelf is een verschuiving van uitzenden onder uitzendbeding naar uitzenden met korte detachingscontracten merkbaar. Het instroompercentage van uitzendkrachten met uitzendbeding daalt hierdoor⁸. Voor uitzendbedrijven bestaan er de eerste 78 weken geen beperkingen van het aantal contractverlengingen.

8

Het aantal zieke uitzendkrachten onder uitzendbeding daalt licht in 2015, ondanks het aantrekken van de economie.

Figuur 1

INSTROOMPERCENTAGE ZIEKTETWET VAN EINDEDIENSTVERBANDERS NAAR BEDRIJFSOMVANG, EIGENRISICODRAGERS VERSUS PUBLIEK VERZEKERD

Uitstroom uit de Ziektewet stijgt in tweede ziektejaar

De uitstroom uit de Ziektewet brengen we in kaart aan de hand van uitstroompentages (zie figuur 2). Dit betreft het deel van de oorspronkelijk ziekgemelde einddienstverbanders dat op de gekozen peilmomenten de Ziektewet is uitgestroomd⁹. Zo zit van de publiek verzekerde einddienstverbanders¹⁰ die in 2012 ziek werden na 1 week nog 85% in de Ziektewet, na 3 maanden nog 68% en na 15 maanden nog 36% (de lijnen van 2011 en 2012 overlappen elkaar). In 2013 en 2014 is een knik te zien tussen 12 en 15 maanden: als gevolg van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling stromen dan meer einddienstverbanders uit¹¹. Ook het percentage einddienstverbanders dat het einde van de wachttijd voor de WIA bereikt, is flink gedaald in 2013. Verder zien we dat de elkaar overlappende lijnen van 2011 en 2012 het laagst liggen en elk volgend jaar de lijnen hoger liggen. Hieruit blijkt dat ook al binnen het eerste ziektejaar de uitstroom iets versnelt vanaf 2013. Waarschijnlijk speelt het toenemend aantal tijdelijke contracten bij uitzendbedrijven hierbij een rol: einddienstverbanders die nog maar kort ziek zijn als ze in de Ziektewet komen, zijn over het algemeen ook sneller weer beter. Ook kan de economische situatie een rol spelen: hoe beter de werkgelegenheid, hoe gemakkelijker men aan passend nieuw werk komt. Verder kan het een rol spelen dat de groep publiek verzekerden van samenstelling is veranderd, nu steeds meer (grote) bedrijven eigenrisicodragers worden¹².

Instroompercentage in de WGA daalt

Tabel 3 laat zien dat het WGA-instroompercentage van einddienstverbanders gedaald is sinds de invoering van de Wet bezava. Van de werknemers die in 2012 ziek werden, stroomde nog 0,10% uiteindelijk als einddienstverbander de WGA in. In 2013 - onder de werking van de Wet bezava - is dat gedaald tot 0,08%.¹³

Verder is te zien dat de WGA-instroom vanuit de grote eigenrisicodragende bedrijven wat lager ligt dan vanuit de publiek verzekerde grote bedrijven. Tot slot zien we dat de WGA-instroom vanuit kleine en middelgrote bedrijven aanzienlijk hoger is dan vanuit grote bedrijven. De instroom in de IVA (inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten) is stabiel gebleven (niet getoond in de tabel). Hierin was ook geen verandering te verwachten, omdat de instroom in de IVA nauwelijks te beïnvloeden is door werkgevers of UWV.

9

Aantal uitgestroomd op (T0 + Tx)/aantal ziekmeldingen T0.

10

Vanwege onvoldoende betrouwbaarheid van de beëindigingsdatum bij eigenrisicodragers, kunnen we de uitstroom alleen voor de publiek verzekerden laten zien.

11

Er geldt een uitlooptermijn van 1 maand, dus feitelijk wordt het ziekgeld na 13 maanden beëindigd. In geval de beschikking van de eerstejaars Ziektewet-beoordeling niet tijdig is, kan de uitkering langer doorlopen dan 13 maanden: de uitkering loopt dan door tot 4 weken na de beschikking.

12

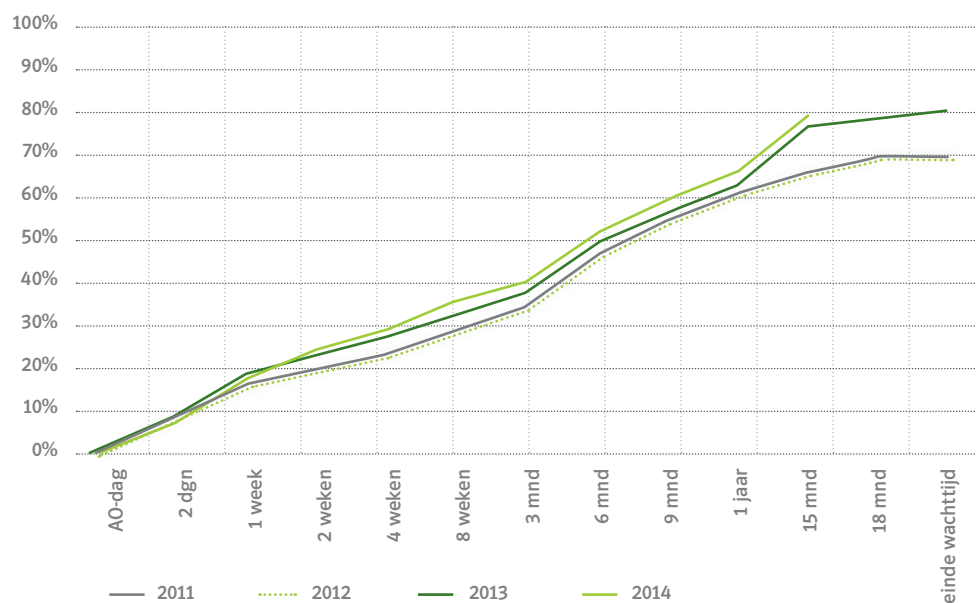
Verder geldt voor 2014 dat de meldingen met een duur van 18 maanden of langer nog niet in de cijfers verwerkt zijn. De blijffracies zullen daardoor nog wat groter worden.

13

Het aantal einddienstverbanders dat de WGA instroomt als percentage van het totale aantal dienstverbanden.

Figuur 2

UITSTROOMPERCENTAGE ZIEKTEWET VAN PUBLIEK VERZEKERDE EINDEDIENSTVERBANDERS

Tabel 2

INSTROOMPERCENTAGE EINDEDIENSTVERBANDERS IN WGA NAAR BEDRIJFSOMVANG, EIGENRISICODRAGERS VERSUS PUBLIEK VERZEKERD *Percentage*

Jaar van eerste ziekte dag	Klein	Middelgroot	Groot	Totaal
UWV				
2010	0,12%	0,13%	0,08%	0,10%
2011	0,13%	0,12%	0,07%	0,09%
2012	0,13%	0,14%	0,07%	0,10%
2013	0,11%	0,11%	0,07%	0,08%
2014-kw1	0,12%	0,10%	0,08%	0,09%
Eigenrisicodragers				
2010	-	-	0,04%	0,04%
2011	-	-	0,02%	0,04%
2012	-	-	0,07%	0,09%
2013	-	0,08%	0,06%	0,06%
2014-kw1	-	0,05%	0,06%	0,06%
Totaal				
2010	0,12%	0,13%	0,08%	0,10%
2011	0,13%	0,12%	0,07%	0,09%
2012	0,13%	0,14%	0,07%	0,10%
2013	0,11%	0,11%	0,06%	0,08%
2014-kw1	0,12%	0,09%	0,07%	0,08%

Na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling

Van 25.900 vangnetters die in 2013 of 2014 ziek werden, is de Ziektewet-uitkering beëindigd na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling. Dit omdat ze in theorie met passend werk nog minimaal 65% van hun oude inkomen kunnen verdienen. Zij zijn daarmee minder dan 35% arbeidsongeschikt en worden ook wel aangeduid als 35-minners. Maar lukt het hun ook om werk te vinden? En zo nee, hebben ze dan een WW-uitkering of opnieuw een Ziektewet-uitkering? Van de einddienstverbanders bij wie de uitkering beëindigd wordt na de eerstejaars-Ziektewet-beoordeling, is een jaar later ongeveer een derde aan het werk. Ook ongeveer een derde heeft dan nog een WW-uitkering en ongeveer 10% zit nog steeds of opnieuw in de Ziektewet. Op het resterende kwart van deze 35-minners Ziektewet hebben we geen zicht: ze kunnen een bijstandsuitkering hebben, als zelfstandige werkzaam zijn of niet uitkeringsgerechtigd zijn. Hieronder laten we voor verschillende peilmomenten de situatie zien. Alleen voor het ziektejaar 2014 kunnen we de 35-minners van *eigenrisicodragers* apart weergeven; in 2013 was hun aantal hiervoor nog te klein.

Bijna een derde van de 35-minners komt aan het werk

Van de publiek verzekerde 35-minners die in 2013 ziek werden, heeft 18% na 3 maanden een dienstverband¹⁴. Dit percentage loopt op tot 35% na 15 maanden (figuur 3). Het oplopen gaat steeds langzamer: tussen 3 en 6 maanden neemt het percentage werkenden toe met 7 procentpunt, de volgende 3 maanden met 6 procentpunt, dan met 3 procentpunt en tussen 12 en 15 maanden met 1 procentpunt. Daaruit maken we op dat het percentage niet veel verder zal stijgen. Dit beeld is herkenbaar vanuit de WW: ook daar vindt na 1 jaar niet meer veel werkherleving plaats.

De 35-minners die in 2014 ziek werden, komen sneller aan het werk dan de 2013-groep, maar bij 12 maanden is het aandeel werkenden weer nagenoeg hetzelfde. Bij de *eigenrisicodragers* daalt het percentage werkenden na 12 maanden weer. Deze afwijking van de trend kan toeval zijn, omdat het een kleine groep betreft (n=700).

Een deel van deze vangnetters was al aan het werk toen ze nog in de Ziektewet zaten. Werken vanuit de Ziektewet kan: de inkomsten worden dan verrekend met de uitkering. Wanneer we alleen kijken naar de mensen die pas na afloop van de Ziektewet het werk hebben hervat¹⁵, ligt het percentage werkenden logischerwijs lager. Ruim 10% hervat het werk binnen 3 maanden, na een periode zonder dienstverband (12% in 2013 en 15% in 2014). Ongeveer 6 tot 7% werkte dus al binnen de Ziektewet.

14

Gemeten vanaf 1 jaar na de eerste ziektedag.

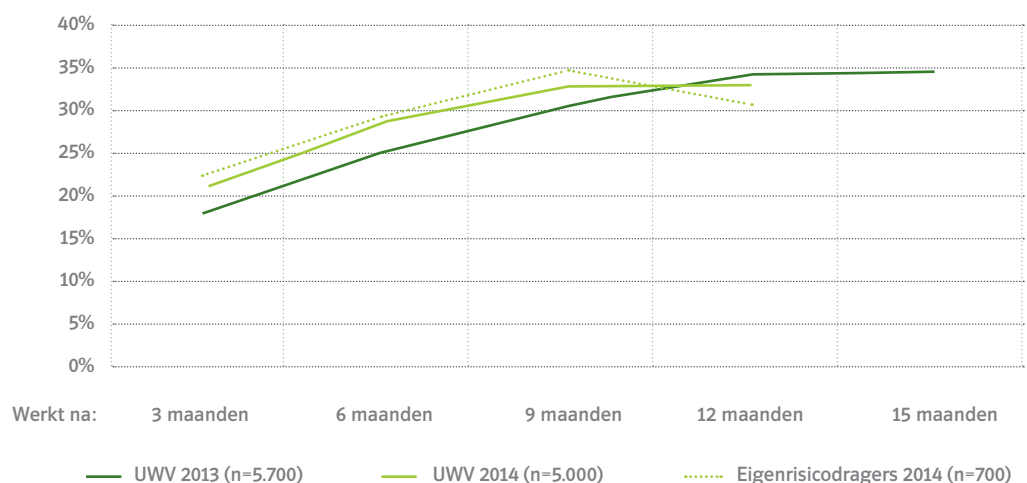
15

Gehanteerde definitie: hervat na de eerste ziektedag betaald werk in de 12e, 13e, 14e of 15e maand na een periode zonder inkomsten uit dienstverband.

Figuur 3

WERKEN DOOR EINDDIENSTVERBANDERS NA DE EERSTEJAARS ZIEKTEWET-BEOORDELING

Percentage

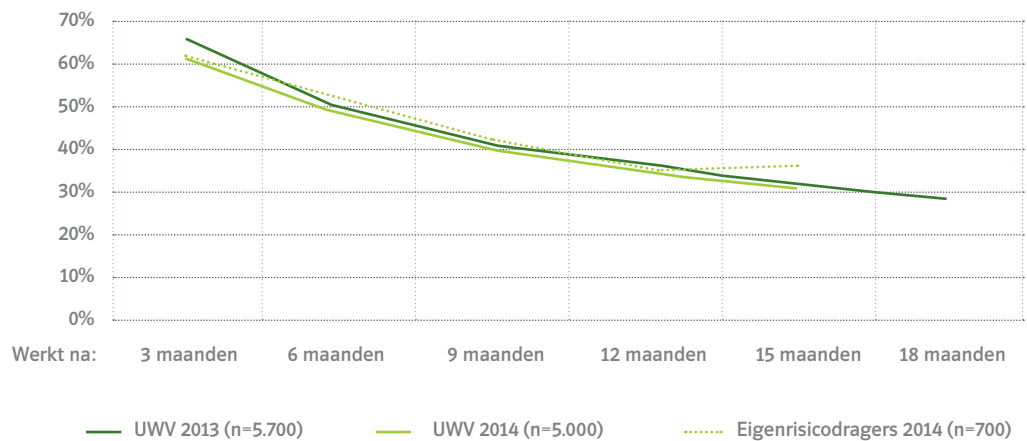
Ruim 60% 35-minners stroomt de WW in

De einddienstverbanders die ziek werden in 2013 of 2014, kunnen – afhankelijk van hun arbeidsverleden – minimaal 3 tot maximaal 38 maanden recht op WW hebben. Figuur 4 laat zien dat meer dan 60% van de 35-minners na beëindiging van de Ziektewet-uitkering in de WW terecht komt. Zo zit 66% van de 35-minners die in 2013 ziek werden, 3 maanden na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling in de WW. Dit percentage daalt tot 28% na 18 maanden. In 2014 is bij de publiek verzekerden het beroep op de WW een fractie lager dan in 2013. Bij de eigenrisicodragers zien we een kleine toename van het percentage WW-uitkeringen na 15 maanden. Ook dit kan toeval zijn, vanwege de kleine aantallen (n=700).

Figuur 4

WERKEN DOOR EINDDIENSTVERBANDERS NA DE EERSTEJAARS ZIEKTEWET-BEOORDELING

Percentage

Terug in de Ziektewet

In principe wordt bij de 35-minners de Ziektewet-uitkering na de dertiende ziektemaand beëindigd. Toch ontvangt na 3 maanden een deel van hen weer een Ziektewet-uitkering als publiek verzekerde¹⁶. Dit kan het geval zijn wanneer de 35-minner succesvol bezwaar heeft gemaakt tegen de uitkomst: wanneer de eerstejaars Ziektewet-beoordeling meer dan 2 maanden vertraging oploopt of wanneer de vangnetter opnieuw ziek wordt. Als dit laatste binnen 4 weken na beëindiging van de uitkering gebeurt, herleeft het oude recht. Als de tussenliggende periode langer is, gaat het om een nieuw recht, opgebouwd vanuit de WW of vanuit een nieuw dienstverband of uitzendcontract met uitzendbeding. In figuur 5 is te zien dat ruim 10% van de 35-minners na 3 maanden opnieuw of nog in de Ziektewet zit. Na 6 en 9 maanden ligt dit percentage nog op ongeveer hetzelfde niveau, daarna daalt het wat. Het betreft niet steeds dezelfde personen: mensen stromen uit en andere stromen in. Al met al doet ruim een kwart van de 35-minners op 1 of meer van de 5 peildata een beroep op de publieke Ziektewet. Bij de meeste 35-minners gaat met de terugkeer in de Ziektewet de wachttijd voor de WIA opnieuw in.

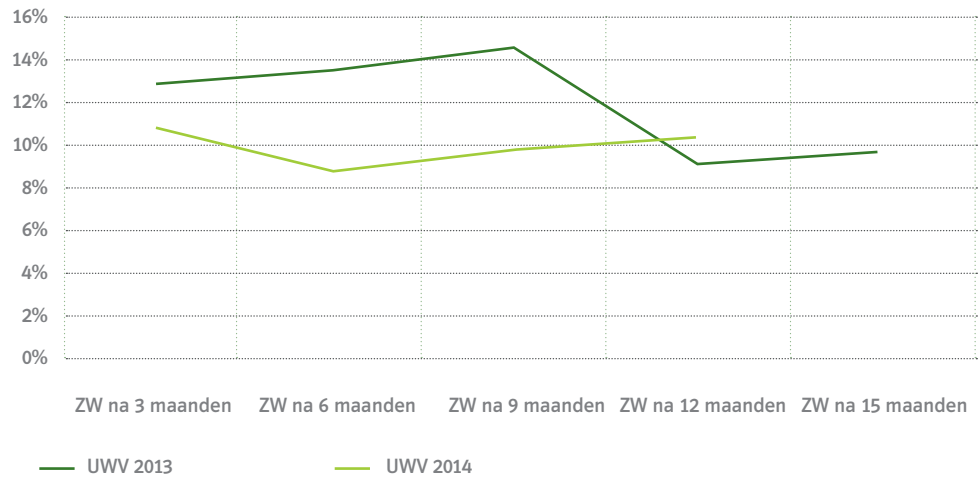
16

Beroep vanuit een nieuw dienstverband/uitzendbeding bij een eigenrisicodragende werkgever is niet meegenomen, omdat voor deze groep de ziekte duur niet betrouwbaar kan worden vastgesteld. Figuur 5 geeft daarmee een onderschatting van het werkelijke beroep op de Ziektewet door vangnetters zonder werkgever.

Figuur 5

(HERNIEUWD) BEROEP OP ZIEKTEWET NA DE EERSTEJAARS ZIEKTEWET-BEOORDELING, DOOR PUBLIEK VERZEKERDE EINDEDIENSTVERBANDERS

Percentage

Beschouwing

Een deel van de ontwikkelingen die we in dit artikel beschrijven, strookt met wat de Wet bezava beoogt: het beperken van het beroep op de Ziektewet en de WGA. Zo versnelt de uitstroom uit de Ziektewet en neemt de instroom in de WGA af. Ook de toename van het aandeel eigenrisicodragers is een in de ogen van de wetgever gewenste verschuiving. Andere veranderingen die met de invoering van de wet verwacht werden, komen (nog) niet uit. De premieprikkel lijkt bijvoorbeeld niet uit de verf te komen in een vermindering van de instroom in de Ziektewet. Bij de bedrijven met de sterkste premieprikkel (de grote bedrijven) stijgt het instroompercentage van einddienstverbanders zelfs vanaf 2014. De veranderingen in sector en type uitzendovereenkomst binnen de uitzendbranche spelen hierbij een rol. En bij de kleine bedrijven, waar alle bedrijven binnen een sector - ongeacht het individuele beroep op de Ziektewet - dezelfde premie betalen, daalt de instroom. Mogelijk is een eventueel effect van de premieprikkel versluierd door andere ontwikkelingen, zoals de verschuivingen in contractvormen bij uitzendbedrijven. De effectevaluatie van SEO wijst uit dat de uitstroom van uitzendkrachten versnelde door de premieprikkel. Het onderzoek kon geen effect van de premieprikkel aantonen op de instroom of uitstroom van einddienstverbanders¹⁷.

Een medeoorzaak van de daling bij kleine bedrijven zou gelegen kunnen zijn in de communicatie over premiedifferentiatie. In communicatie-uitingen door commerciële partijen is soms ten onrechte de indruk gewekt dat met de invoering van de WGA-flexpremie, *alle* werkgevers 12 jaar lang de financiële gevolgen voor einddienstverbanders gaan dragen. Door de verkeerde uitleg van de beoogde prikkel is mogelijk juist bij kleine werkgevers een reactie opgetreden.

Van de einddienstverbanders bij wie de uitkering beëindigd wordt na de eerstejaars Ziektewet-beoordeling, is een jaar later ongeveer een derde aan het werk. Ook ongeveer een derde heeft dan nog een WW-uitkering en ongeveer 10% zit nog steeds of opnieuw in de Ziektewet. Op het resterende kwart van deze 35-minners Ziektewet hebben we geen zicht: ze kunnen een bijstandsuitkering hebben, als zelfstandige werkzaam zijn of niet uitkeringsgerechtigd zijn. We blijven deze groep volgen en zullen hierover eind 2017 rapporteren in de nieuwe versie van de *UWV Monitor ontwikkelingen Ziektewet*.

17

Lammers, M., Kok, L., Scholte, R. & Tempelman, C. (2016). *Effecten modernisering Ziektewet*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

